

DRUZINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, števil. 3.
Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Fotograf.

(Veseloigra v enemu dejanju. Priredil Iv. Vuk).

OSEBE:

Jaka	} pivci-pijančki	Šima, natakari in ve'iki hlapec	} gost lni pri Rdečem repu.
Joža			
Miha			
Reza (srednje starosti)			

Več mož in žen.

Kraj: Gostilna pri „Rdečem repu“ v neki vaški krčmi.

(Oder razdeljen v dve sobi. Prva, večja, je gostilniška soba. Par miz, klopi in stolov. Stara stenska ura, na sredi izpod stropa visi svetilka. V kotu je velika lončena peč. Vrata v ozadju z enim oknom; drugo okno na strani. Druga soba, veliko manjša, od prve je za Šima, natakarija. Miza, par stolov, postelja; na steni razun nekaterih podob, ogledalce. Obe sobi ste urejeni tako, da lahko občinstvo vidi prizor, istočasno se vršec v obeh sobah.)

1 Prizor.

Jaka, Joža, Miha, Reza sede pri eni mizi v žicahnem pogovoru. Picci prikljajo in odhajajo. Šima s pipo v ustih streže.

Joža (si ravno zalaga tobak v usta). Kaj se že dandanes vse v mestu in po svetu ne dogaja in iznajde... to že ni več krščansko! Niti verjeti ni, če človek tega sam na lastne oči ne vidi. Mislite si samo, to imajo nekaka kolesa, čisto ozka. Na to vrtalo vsedeš, malo pritiskaš z nogama in leti ti, kakor, Bog nas varuj, sam živ hudir. — Pa v to nebodigatreba kolo ni vprežen ne konj ne osel; če bi bil vsaj pes, bi še lovek nič ne rekel, a tako ni nič, popolnoma nič... hudiman leti sam. (Pije.) Od početka sem mislil, da je že lezniška mašina, vendar nisem nikjer opazil dima.

Jaka: Vse to ni še nič proti fotografu. Veš, to te naslikajo s kožo in lasmi, od nog do glave, ravno takega kakoršen si.. Ne potrebujejo nobene barve, nobenega čopiča in vsa čarovnija ne traja dalje, kakor pol dneva — pa si že naslikan! (Med govorom odpre škatljico s tobakom). Izvolite, dober njuhač je! (Si ga nasiplje v nos).

Miha: Tega bi ti skoro ne verjel, Jaka. Nekaj vendar mora imeti, da te naslika. Saj je še Gospod Bog potreboval ilovico, da je naredil človeka, kaj še le človek!

Jaka: Kaj pa bo imel? Veš, Miha, ti si neu-men. Če jaz pravim, da nič nima, pa nima. Samo črno škatljo postavi pred te... notri ni nič, čisto nič, razven malo črnega zraka — Ti Miha, ali ti misliš, da je fotograf človek?

Miha: Če ima tako podobo, kakor človek, potem je človek.

Jaka: Veš, Miha, ti nič ne veš; zato pa, ker nič ne veš, lepo tiho bodi in poslušaj, kaj ti jaz povedam, da se kaj naučiš. Fotograf ni človek, da veš, ampak umetnik, slišiš Miha, umetnik.

Miha: (počasi pritrjuje). Da, da, že vem umetnik! — (naglo vpraša) Kaj pa je to umetnik?

Jaka: To je, kako bi že rekel, toliko kakor Bog, pa vendar ni Bog. Umetnik rabi, da te naslika, samo črno škatljo in nič drugega. Bog pa je za te porabil ilovico. To je razložek!

Miha: A, že vem, umetnik je pol-bog.

Jaka: Da, da, pol bog.

Reza: Kako pa potem ta na pol bog, ali kako se mu že pravi, s tisto črno škatljo slika?

Jaka: Umetnik moraš reči Reza, umetnik, veš to je bolj nobel. Umetnik vtakne glavo v to škatljo, in hipoma ti skočijo kvišku mala vratica, ravno tako kakor pri žepni uri, če pritisneš na pero — in jeden, dva, tri — pa si že notri, kakor miš v pasti in nikdar več ne prideš ven! Nato nese fotograf —

Joža: Umetnik!

Jaka: — To je vse j dno; nato nese umetnik tisto škatljo s teboj vred v temno kamrico in ne traja dolgo, pa ti že prinese podobo in še celo v lepem okvirju! Še misliti si ne moreš kako hitro je to gotovo. Ali po obrazu in rokah si še črn, kot bi te bil iz dimnika potegnili, ali kakor jutrovski kralj Gašpar pri betlehemske jaslicah.

Prihodnja številka izide 9. septembra.

(*Ponjuha*.) In cel teden, dan za dnevom te mora fotograf umivati z milom in sodo, dokler nisi bel (*pije*). Ko je to dovršeno si na podobi ravno tak, kakor v resnici, To ti ne manjka noben las, kratko nič. Kakoršen si bil, tak si!

Miha: Koliko podob se pa lahko naredi?

Jaka: Kolikor hočeš, toliko ti jih naredi. Ko je prva gotova, pa začne z drugo; seveda gre potem vse hitreje.

Reza: Šmencano, to pa je res kaj vredno. Ampak, kar tako zastonj se menda ne da napraviti?!

Jaka: Moja draga, zastonj?! Kdo bo pa delal zastonj. Saj še človek ni zastonj na svetu. Reza, misliš, da si ti zastonj na svetu?

Reza: Seveda, kdo mi bo pa plačal, da sem na svetu?

(*Smeh.*)

Miha: Pravil si, da umetnik ne dela podob zastonj?

Jaka: Seveda ne. Še prav drago mu jih je treba plačati. Če si pa prav zvit, lahko kar naenkrat dobiš več podob.

Reza: Ali res? Povej, kako mora biti zvit?

Jaka: Ne sme se človek vstrašiti, če umetnik kriči in vpije, kot bi mu kdo kožo drl: «sedaj mir, popolnoma mir!» Če pa malo mencaš in sučeš z glavo, ko skačejo tista vratca sem in tja, kjer je menda sam hudir — vsi sveti nedolžni otročiči, naj nas varujejo — dobiš pet, ali še več obrazov na podobo in to te ne stane nič. Samo zvit mora biti človek, zvit. (*Trkajo in pijó.*)

Šima: Ti, Jaka, ali si se ti že dal slikati, da tako dobro veš?

Jaka: Pri moj' zeleni, še ne, pa moja babnico sem hotel dati enkrat. (*Si natoči kupico.*) To se je pa zgodilo tako: Moja Jera je še najpridnejša med vsemi, pa enkrat jo je šment obsedel, da ni celih pet tednov nič govorila.

Šima (*začudeno*): Ali je zdržala tako dolgo?!

Jaka: Pri moj' zeleni, Šima, je! Veš, če je žena enkrat lunasta, jo je že težko ozdraviti. Škropil sem jo z blagoslovljenim polenom, molil na vse načine in vse, kar sem znal, pa vse ni pomagalo nič. Hrt je molčal in ni rekel ne „bev“ ne „mev“. Še kuhati sem si moral sam. In če sem jo še tako sladko pozdravil, mi ni ta hudir nič odgovoril.

Miha: Ti, Jaka, kaj si ji pa storil, da je bila taka?

Jaka: Nič! To je bilo vse zaradi tega, ker si je vtepla v bučo, da sem baje enkrat prišel pijan domov. Prav po pravici rečeno, sem takrat bil trezen, kakor na dan sv. Štefana.

(*Glasen smeh.*)

Joža: Kako pa si jo potem zopet ozdravil?

Jaka: Hm! Ko sem že vse načine poskusil, da preženem hudirja, si mislim: čakaj, ti trmoglavnost, te bom že ozdravil. Šel sem v mesto k fotografu in sem mu dejal: „Ljubi gospod, ali bi mi hoteli moje bable naslikati?“ — „Prav rad“ je dejal, „ali kje je imate?“ — „E, kje neki bo“, sem mu rekel, „v mojem žepu že ne, ampak doma za pečjo prede“. — „Ona mora priti sem“, reče učeni mož. — „O sveti egiptovski Jožef“, sem vzdihnil, „moje žene ne dobimo sem, če jo s samimi voli vlečemo“. — „No, če noče priti sem, nemorem tudi napraviti slike“, mi reče. — „A tako“, sem dejal in hotel iti, a fotograf me kliče: „Pa se pustite vi fotografirati!“ Malo, malo je manjkalo, da se nisem dal, pa sem si vendar premislil.

Joža (*vslikne*): Bedak, zakaj se pa nisi dal. Če bi pokazal svojo sliko Jeri, pa bi jo takoj zapustil hudir.

Jaka: Tiho bodi, ko nič ne veš. Misliš, da sem tak vetrnjak kakor ti?

Reza: No, no, kaj se bosta prepirala Jaka, povej, zakaj si si premislil?

Jaka (*ponjuha*): Stvar mi je postala sitna. Veš, znašli so že tudi take priprave, da lahko fotografirajo skrivnosti, za katere ve samo naše srce. Potem pa pride vse na dan, kar je človek v življenju napravil narobe. (*Pije*). Če bi na primer tebe, Reza, tako fotografirali —

Reza (*smeje*): Beži, beži, ti prismoda!

Jaka: No no, jaz samo poštvim «prigliho». Toraj če bi tebe tako fotografirali, bi prišlo vse na dan, kolikrat si možu zabelila žgance s kako drugo mastjo, slanino pa prodala, da je bilo za kafé. Potem bi se zvedelo, kolikokrat si ga goljufala ter vince pila in tako dalje in tako dalje...

Reza (*mu hoče smeje zamašiti usta*). Šmencano, kako mu leti jezik!

Jaka (*se umikajoč*): No, no, pusti da dokončam... Stvar je kočljiva. Vsega tega in še hujšega sem se bal, češ, lump bi tudi moje dobre, pa še skrivne lastnosti fotografiral. Veš, meščani so poredni in če bi vse moje dobre lastnosti in žlahtna dela prišla na dan, bi mi ne bilo ljubo. V katekizmu sem enkrat slišal in tudi naš novi gospod, ki so še komaj eno leto pri nas, so pravili iz prižnice da naj ne ve desnica, kaj dela levica. In zato se nisem pustil slikati!

(*Ves čas Ja k o v e g a pripovedovanja je Šima pušil iz kratke pipice, se smejal, bil zraven, poslušal in stregel. Sedaj se približa.*)

Šima: Pa mi tukaj poskusimo. Fotografirati znam tudi jaz in to tako dobro, kakor pravi fotografist v mestu.

Jaka (zaničljivo): Ti že ti... v skledi pri žgan-
cih in kislem zelju.

Šima: Če nočete verjeti, pa poskusimo!
Imam aparat. Stane me sto goldinarjev... Seveda
znam samo na zunaj fotografirati, ker za fotogra-
firanje znotranjih skrivnosti nimam priprav.

Jaka: Tega pa ti že ne verjamem, da bi ti
znal fotografirati!

Šima: Če ne bom znal, plačam tri litre vina
in še par klobas; če bom pa znal, pa plačaš ti
ravno toliko in podoba te ne stane nič — ali,
velja?!

Jaka (odari v roko): Velja! — Praviš, da
me podoba ne stane nič?!

Šima: Niti vinarja! — Grem po aparat
malo potrpite, takoj se vrnem (*Odide*).

(Dalje).

M A L E N K O S T I.

I.

Gospodje, kateri stoje na čelu človeške družbe,
imajo imeniten delokrog, opravljajo važne posle,
od katerih je odvisna sreča ali nesreča milijonov
ljudi. Imam v mislih cesarje, kralje, državnike,
vojskovodje; in v drugem oziru papeže in škofo.
Čim višja pa je njihova oblast in čast, tem večja
je njihova odgovornost. Gorjé jim, ako svojo službo
zanemarijo ali celo — zlorabijo! Isto velja onim,
katerim je Stvarnik dal visok razum ali posvet-
nega blaga v obilici.

Toda tako visokega stanu ali izvanredne na-
darjenosti ljudi je le malo na svetu. V neizmerni
večini so prostarki, t. j. obrtniki, kmetje, dninarji
posli in — ubožci. In ti nimajo prilike, izvrševati
dejanj, katera bi vlekla vseh oči nase, in bi se
zapisovala v knjigo svetovne zgodovine. Samo v
tihem in pohlevnem delokrogu opravljajo svoje
vsakdanje posle, zdi se, da so njihova dela le —
m a l e n k o s t i. Kaj, le malenkosti? Tako sodi
le neizveden ali kratkoviden opazovalec. Oni pa,
ki s sočutjem sledi raznovrstnim opravkom delav-
skih stanov, jih ča ti in občuduje. Njih opravila
so važna in večinoma težka, pa tudi zelo zaslužna.
Zahtevajo namreč dokaj napora, trudov, zataje-
vanja samega sebe, dokaj zvestobe, potrpežljivosti
in — stalnosti. A plačilo za vse to, vidno plačilo
je le pičlo; kajti svet slabo plačuje. Toda v bož-
jih očeh so ta vsakdanja dela iste veljave, kakor
dela vladarjev, umotvori umetnikov, ali iznajdbe
učenjakov. Vnanji vspeh vleče pozor posvetnjakov
na se, božja modrost pa gleda vsakemu v srce
in jemlje v poštev njegov namen, ki ga ima pri
delu. Vsakdanja opravila priprostega človeka so
kakor biseri, katere si nabira počasi v velik za-
klad. Pomislimo, kako visoko je naš Izveličar cenil

mala dela. On pravi, da kdor bližnjemu postreže
le s požirkom vode (namreč iz ljubezni), ne bo
ostal brez plačila. In o vdovi, katera je v templju
darovala samo dva vinarja, je dejal učencem: „ta
je darovala več kakor vsi drugi“, kajti ona je
dala vse, kar je imela, in je dala iz čiste ljubezni
do Boga.

Ne bodi torej nikoli čmerikav ali malosrčen,
ako ti nalaga vsakdanje delo trpljenja in težav
ter se ti hoče pristuditi. Bodi tvoj stan še tako
nizek in tvoje plačilo revno, v božjih očeh si v
časti, in On ti je namenil neizmerno, večno po-
vračilo. Toda, da bodo tvoja dela in trpljenja za-
slušna, pazi na dvoje; prvič: ohrani vedno čisto
vest, in ostani v milosti božji, v tej je vir vseh
zaslug. Drugič: opravljaj vsa svoja dela marljivo
in točno, kakor to zahteva poklic, in opravljaj
jih z dobrim, z blagim namenom. To storiš, ako
ne iščeš z njimi človeške hvale ali le svojega do-
bička, marveč le božjo čast. Zato daruj vsako jutro
in vsak večer samega sebe in vse svoje misli,
besede, dejanja Njemu, Njega prosi blagoslova, in
obljubi, v vsem storiti presveto voljo Božjo. —
Predoči si izgled Izveličarjev, kateri je do 30. leta
v Nazaretu vsakdanja dela opravljal, misli na
sv. Marijo, ponižno, ubožno „deklo Gospodovo“,
na sv. Jožefa, ki je bil tesar, na sv. Izidora, ki je
bil kmet, na sv. Dunstana, ki je bil kovač, na sv.
Teodata, ki je bil čevljar, misli na sv. Notburgo
— deklo, na sv. Maksimo sužnjo, na sv. Servula,
berača, i. t. d. Vsak pošten stan ima svoje od-
lične uzore in varuhe; čeprav so mnogi med njimi
le pohlevne vsakdanje posle opravljali, — zaslužili
so večno slavo in veselje, ker njih dela pred Bo-
gom niso bila malenkostna, marveč zaslužna in
imenitna.

M A T I.

Z. M

Zverina skrbno narod svoj
neguje,
strastno ga njen ljubavni soj*)
ljubkuje.

Sovragu se postavi v bran
srdita,
naj končno je všled smrtnih ran —
pobita!

Žal, mnogo slabša od zveri
je mati,
ki svoje dete zapusti.

na trati — — —
in ki mu vzgoje znala ni
podati!

*) žarek.

Domači zdravnik.

Strup v izprijeni jedi. Slabo prekuhane jetrne bele in rudeče klobase se ob neprimerno mehkem in vlažnem vremenu kaj rade izpridijo; napravijo se v njih neke zelo strupene tvarine. Vživanje takih jedi je zelo nevarno. — Zelo škodljiva je tudi stara izprijena beljakovina. Marsiktera gospodinja ima to navado, da jo spravlja od več dnevov skupaj. Posebno sedaj o poletnem času se rado hitro spridi. Torej previdnost najboljša mati!

Tavžentroža ali zlati grmiček. Čaj te cvetlice je prav dober proti zgagi ali gorečici (Sodbrennen).

Jabolka niso samo zdrava hrana, ampak tudi redilna. Ugodna jabolčna kislina krepi telo. Kdor jabolko jê, toži redko radi slabe prebave. Priporoča se osobito jabolka jesti zvečer. Ker ima jabolko mnogo fosfora hrani mozek, ter sili jetra na delo.

Zoper drisko. Posuši si listje ščipkovo (gastroža). Nasiplji ga kakor čaj na vrelo vodo, in pusti to zmes 2 uri stati — dobro pokrito. Potem jo pretoči, in vodo pij 2—3 krat na dan vselej za pol kupice.

Spomenik Seb. Kneipp-a.

Odganja sapo iz želodca in odpravlja nezdravo želodčno kislino, ter dè prav dobro jetrom in led vicam. Ne stane denarja, le nekaj truda, da si ga natrgaš, v snopke zvežeš in posušiš.

Zoper komarov pik, ki hudo čini, se rabi na vadno salmijak ali milo. Bolje pa storiš, ako se varuješ, dotično mesto na telesu praskati, marveč je takoj pomočiš, ako ni vode pri roki, s slinami; potem pa si obvežeš ranico z robcem, namočenim v mrzli vodi, in to obvezo več ur pustiš. Zdrava je, ako se ti zdi pik nevaren, kopelj v topli vodi, tako da se ves potiš, in pa vroča limonada.

Gospodarstvo.

Zavrelka ali birsa. Ta jako nevarna bolezen na vinu je v južnih krajih nekaj navadnega. Po sebno šibka in iz mladih trt napravljena vina so ji zelo podvržena.

V kletih, kjer se ta bolezen pojavi, znači malopridnega kletarja. Njegova klet je zamazana in brez reda. Sodi so malo kedaj polni. Še manj se vino pretaka. Vino stoji celo zimo na drožju. Nespameten kletar misli, da bode dalo drožje vinu moč, toda zgodi se baš nasprotno.

Kako se spozna ta bolezen? V poletnem času začne skoraj vsako vino pokipevati, posebno če ni v trgatvi vsled neugodnega vremena pokipelo. Kadar vino navadno pokipeva, prijetno diši in meče lepe bele pene. To pokipevanje je koristno in ni »zavrelca«.

Če pa vino nekako skipi, (se kuha) pene pa so umazane in dišijo po gnilobi, je to »zavrelca«. Tako vino spreminja barvo in okus ter izgublja kislino. Črno vino postane rujavo, a belo bolj temno.

Kaj nam je storiti, da se nam ta bolezen ne pritihtopi v klet? V prvi vrsti se držimo snage. Snaga je duša kletarstva! Čisto in nikdar gnilo bodi grozdje. Snažni naj bodo sodi in drugo kletno orodje. Vino večkrat zalivajmo (da se napolni sod) in pretakajmo. Pretakati je mlada vina vsaj štirikrat v letu in sicer: pred božičem, meseca marca ali aprila, meseca junija ali julija, in v začetku oktobra.

Če se je bolezen še le pojavila, pretoči vino v snažen in močno zažveplan sod. Vinu dodaj nekaj ledu. Najbolje sredstvo je seveda »pasteuriziranje« t. j. sagrevanje vina do 60 stopinj s pomočjo posebnih priprav.

Za vino, ki je že hudo napadeno od te bolezni, ni pomoči. Tudi posoda, kjer je bilo tako vino ni več za vinsko rabo, ampak le za ogenj.

Če krave molzejo krvavo — daje se njim dvakrat na dan po jedno žlico salpetra v litru vode raztopljenega. To se daje dva do tri dni zaporedoma.

Saj ne vrži proč — nego jih stavi v kako posodo, polij jih večkrat z vnelo vodo, kateri si dodal nekoliko sode. Pomešaj to zmes večkrat. Tako boš dobil izvrsten gnoj za cvetlice v loncih in gredicah.

Govedo in konje moreš varovati nadležnih muh, ako jih večkrat namažeš z vodo, v kateri se jo kahal pelin.

Katero mleko je bolj mastno? Da se gospodinja prepriča, katera krava ima najboljše mleko, t. j. najmastnejše — treba je vtakniti v sveže (frišno) mleko gladek nož; čem bolj bel je nož, — tem bolje je mleko.

Kaj pravi politika?

Avstrija. Ko se je peljal cesar v Marijine vare obiskat angleškega kralja, so ga povsod navdušeno sprejemali. Ta obisk je utrdil prijateljstvo med obema državama. — Ker je tudi občina v Hebu, katere častni občan je znani vsenemški poslanec Schönener, cesarja pozdravila, je Schönener odložil to čast, ker ni bil zadovoljen s tem, da občina pozdravi svojega vladarja. — Na dan ce-

sarjevega rojstnega dne je bi v Opavi pod predsedništvom znanega odpadnika in svinjarja posl. Wolfa ljudski shod, na katerem so protestirali Nemci proti vstanovitvi slov. vzporednic na učiteljišču v Šleziji, češ, da to je žaljenje in izzivanje Nemcev in nevarnost za njih jezik. Po shodu so bile protivladne demonstracije, pri katerih je bilo ranjenih več oseb. — V Warnsdorfu na Češkem je bil dne 15. t. m. katoliški shod. Udeležencev je bilo nad 3000. — Vojaške vaje se vršijo letos na Goriškem ob ital. meji. Tudi mornarica je imela v tem delu morja neko vajo. — Ker je povsod velika suša, je vlada prepovedala izvažati krmo v druge države. — Govori se, da bo naša vlada sklenila z Italijo posebno pogodbo glede vina in sicer za deset let. Prvo leto bo smela Italija uvoziti 400 hl., potem pa vsako leto 50 tisoč manj. — Ogrski državni zbor je bil zaključen. Magnatska zbornica je sprejela predlogo o zvišanju kraljeve civilne liste in je potrdila proračun.

Rusija. Ruskemu carju se je rodil sin prestolonaslednik Aleksij. Vsled tega je med ruskim narodom veliko veselje. Pomenljivo je v teh časih, ko je ruska zapletena v hudo vojsko, da bo krstni boter prestolonasledniku nemški cesar. — Čarski dekret odpravlja telesne kazni v Rusiji, obljublja zboljšanje kmetom in pomiloščenje mnogim kaznjencem.

Nemčija. Nemci so premagali pretečeni teden v boju pri Waterbergu uporne Herere in so jim zadali znatne zgube. Najnovejša poročila pa javljajo, da se je pridružilo sedaj Hererom 30.000 mož iz rodu Ovambo, ki so dobro oboroženi.

Drugi kraji. Ker je v Srbiji velika suša in se je bati lakote, bode vlada zahtevala le 100.000 dinarjev za slovesnosti pri kraljevem kronanju. Ob tej priliki bo v Belgradu umetniška razstava, katere se udeležijo tudi Slovenci in Hrvati in pa jugoslovanski kongres zdravnikov in naravoslovcev. Tako je prav! Bolj ko se bomo spoznavali, bolj se bomo ljubili, bolj bomo složni! — Ruski (in avst.-ogrski poslanik v Carigradu sta zahtevala od sultana, da se pomnoži žendarmerija v Makedoniji, sultan pa se odločno brani, ker ga menda v tem podpirajo neke druge države. — V Amsterdamu je bil med-narodni socialno-demokratski kongres. Tudi na tem shodu je imela večino, kakor v Draždanih in Bolonji, radikalna struja. Sklenili so delovati proti rusko-japonski vojski. Sprejetih je bilo več resolucij, med temi tudi o praznovanju 1. majnika in o 8 urnem delu. Povdarjalo se je tudi, da morajo socialisti naperiti svoja prizadevanja za združevanje izdelovanja. Prihodnji kongres bode l. 1907 v Stuttgartu.

Vojna. Med tem, ko ni posebnih vesti o bojevanju med vojskama v Mandžuriji, ker je vsled

silnih nalivov skoraj onemogočeno vsako prodiranje in ker je vsa dežela poplavljen, pa se gode okrog Port-Arturja in na morju važni dogodki. Svoje junaštvo so pokazali Rusi, ko so udrli iz Port Arturja z namenom, da se združijo z vladivostškim brodovjem. Pri tej priliki je bil močno poškodovan »Cesarevič«, na katerem je bil ubit admiral Witheft. »Cesarevič« in še tri druge ladije so pribežale v Kiaočau, ki je v nemških rokah, nekaj jih je pribežalo v Šangaj, »Diana« v Saigon. »Novik« pa na otok Sahalin, kjer so jo Japonci napadli. O drugih ladjah ni znano, kje so. Ruska ladija »Rešiteljni« je pribežala v Cifu, kjer je bila od Kitajcev razorožena in vendar so ga Japonci napadli ter s tem prekršili nevtralnost. Posebno junaško se vedejo Rusi pri obrambi Port-Arturja. Čez 100.000 šteje oblegovalna japonska vojska, na stotine kanonov so nastavili proti nesrečnemu mestu, a naprej vendar ne morejo. Uradnih poročil je jako malo, a iz teh se da posneti, da je izgubilo na polju pred Port-Arturjem na tisoče držnih Japoncev svoje življenje. Japonci so zahtevali od Rusov, da se udajo, a hrabri ruski general Stesl je to odklonil. Marsikatero junaštvo diči zgodovino človeškega rodu, a takih junakov. kakoršni so Port-Arturski branitelji, ni še videl svet. Tudi ako pade trdnjava, pade častno, a Japonce bo stala ogromnih žrtev. Slava ruskim vojakom! Bodimo ponosni, da imamo take brate, katerih junaštvu se divi ves, tudi sovražni svet!

NOVICE.

(Euharističen shod) slovenskih in hrvatskih duhovnikov-častivcev sv. R Telesa, ki se je vršil v torek in sredo v Ljubljani, je bil naravnost sijajen. Udeležila sta se ga nadškof goriški, knezoškof ljubljanski ter skoro 250 duhovnikov iz vseh slovenskih in hrvatskih dežel, med njimi tudi dva grškega obreda. Posebno častno je bil zastopan bratski nam hrvatski narod.

Začetek shoda je bil v torek ob 4. popoldne s cerkvenim opravilom in pridigo v stolnici. Za tem se je vršila I. slovesna seja v duhovskem semenišču. Za predsednika vsemu zborovanju je bil izvoljen veleučeni g. Dr. Bauer, vseučilišni profesor v Zagrebu. Pozdravnim besedam generalnega vikarja Flisa in knezoškofa ljubljanskega sta sledila prva dva napovedana govora. Prvi je govoril č. g. Nikolanci o razširjanju pobožnosti k sv. R. Telesu med ljudstvo, za njim pa č. g. Jak. Ukmar o duhovni v luči presvetega Zakramenta. S tem je bilo zaključeno zborovanje prvega dne.

V sredo se je začelo zborovanje s pridigo knezoškofa ljubljanskega in pontifikalno sv. mašo knezonadškofa goriškega. II. slovesna seja je tra-

jala od 10. do poldne. Govorili so: gg. Dr. Pazman o potrebni skrbi duhovščine za snago v cerkvi; P. Salezij Vodusek o tretjem redu in sv. R. Telesu; Dr. Lang, ki je v prekrasnem govoru pojasnil zvezo med Najavetejšim Zakramentom in pravim krščanskim značajem; č. g. Šabalja Pavao je poročal o stanju lista »Ss. Eucharistia« in konečno monsignor Flis o duhovnikih častivcih v ljubljanski škofiji. G. dekan Schweiger je pretresoval stavljene predloge, ter še posebej zatrjeval č. g. Jakobu Ukmarju, da hočejo navzoči duhovniki častivci vstreči njegovi prošnji izraženi ob sklepu govora, namreč moliti za katoliško probujanje Trsta in tržaške škofije.

Shod je bil brzojavno pozdravljen od več škofov in drugih odličnih mož in društev ter se je istotako brzojavno poklonil papežu in cesarju.

Prava velikanska manifestacija žive vere v pričujočnost božjo v sv. R Telesu pa je bila procesija, ki se je vršila popoldne ob 3. z stolne v nunsko cerkev. Všteviš menihe je spremljalo sv. R. Telo skoro 260 duhovnikov v cerkveni obleki z gorečimi svečami v rokah. Tudi po ljubljanskih ulicah so gorele sveče. Po pridigi monsignora Flisa se je vrnila procesija v stolnico, kjer je svršil shod s »Tedeum« in sv. blagoslovom.

Taki shodi so v življenju krščanskih narodov velikega pomena. Duhovniki, ki so se tega shoda udeležili, bodo zanesli od tod prav gotovo med svoje ljudstvo duha prave žive vere in krščanske edinosti, kar je najbolje zdravilo sedanjemu času, ko nas vse razdvaja in loči.

(Nov izvrsten molitvenik) in nauk o pobožnosti presv. Srca Jezusovega je izdal in založil Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski. Strani 305. Cena: rdeča obreza K 1 20, zlata 1 60, mehko vezan z zlato obrezo K 2 —; po pošti 10. več.

Prevzvišeni knez in škof ljubljanski, kateri z vso vnemo goji in pospešuje pobožnosti k presv. Srcu Jezusovemu, je poskrbel, da dobè verniki ljubljanske škofije, oziroma Slovenci sploh, praktično sestavljen, glede oblike zelo priročen, za splošno rabo prirejen molitvenik, ki ima v prvi vrsti namen vnemati bralca za češčenje do najsvetejšega Srca Jezusovega.

Prepričani smo, da bo krasna knjižica vspešno uplivala na razširjanje prekoristne pobožnosti v čast presvetemu Srcu Jezusovemu in pripomogla, da se bo posebno za naše čase potrebna pobožnost prav gojila in povsod prinašala obilnih milosti.

Knjižica bo vzbudila med milim slovenskim ljudstvom brez dvoma splošno zanimanje in bodo segali po njej visoki in nizki, stari in mladi.

(Družba sv. Mohorja se je zopet povečala.) Odbor prekoristne družbe nam je doposlal te dni

veselo vest, da se je število udov letos izredno pomnožilo. Radi in s ponosom objavljamo dotični oglas:

S ponosnim veseljem naznanjamo, da se je število Slovencev-Mohorjanov nepričakovano znatno pomnožilo, da štejemo letos število udov naše družbe kakor še nobeno leto poprej. Letos namreč smo dospeli do prečastnega števila **84.598 udov** družbe sv. Mohorja, t. j. **8540 udov** več kakor lani, ko je štela družba 76.058 udov, in 4552 udov več kakor predlanskem, ko smo šteli 80.046 udov

Število po posameznih krajih oziroma škofijah nam kaže sledeči pregled:

1. Goriška nadškofija	9593	(+ 1292)	udov
2. Krška škofija	6471	(+ 266)	"
3. Lavantinska škofija.	26959	(+ 3666)	"
4. Ljubljanska škofija	32783	(+ 2385)	"
5. Tržaško-koperska škofija.	4615	(+ 567)	"
6. Sekovska škofija	557	(- 3)	"
7. Somboteljska škofija	311	(+ 5)	"
8. Zagrebška nadškofija	483	(+ 60)	"
9. Senjska škofija	202	(+ 14)	"
10. Poreška škofija	113	(+ 1)	"
11. Djakovska škofija	82	(+ 19)	"
12. Bosniške škofije	193	(- 21)	"
13. Videmska nadškofija	238	(+ 63)	"
14. Razni kraji	527	(+ 55)	"
15. Amerikanci	1273	(+ 154)	"
16. Afrika in Azija	198	(+ 7)	"
Skupaj	84598	(+ 8540)	udov.

Veseli ta razkaz nam kaže, da smo samo na dveh točkah malo nazadovali, namreč v sekovski (graški) škofiji za 3, in v bosniških škofijah za 21 udov.

Povsod drugod pa suo sijajno napredovali. Slava zato Vsemogočnemu, ki očitno blagoslovlja naš trud, hvala iskrena vsem poverjenikom, ki zbirajo razstrešena krdela z mnogim trudom h tako častni armadi, priznanje vsem posameznikom, ki množijo s svojim pristopom število Mohorjanov, Slovencev v veselje in čast, nasprotnikom naroda našega v strah in zavist!

Pregled nam kaže, da je najbolj napredovala lavantska škofija, namreč za 3666 udov, ki je bila prejšnje leto za 2115 udov nazadovala. Nji sledi ljubljanska škofija, ki je napredovala za 2385 udov, dočim je bila prejšnje leto nazadovala za 915 udov. Tudi goriško škofija kaže jako lep napredek 1292, dočim je bila prejšnje leto za 396 udov nazadovala. Lep napredek kaže nadalje tržaško-koperska za 567, in krška škofija za 266 udov. Prav posebno nas mora veseliti napredek v videmski škofiji, kjer imamo 63 udov več, in napredek Amerikancev za 154 udov. Razmerje po drugih škofijah nam kaže gornji pregled.

Med naše ude se bo letos torej razdelilo **507.588**, t. j. precej nad pol milijona knjig. Ako prištejemo to število onemu prejšnjih let, vidimo, da je družba sv. Mohorja tekom svojega ob-

stanka razdelila samo udom, imenomoma navedenim v vsakoletnih koledarjih, vkup **9,807.628**, t. j. malone deset milijonov knjig.

Z razpošiljatvijo letošnjih knjig se bo pričelo koncem meseca septembra.

Odbor.

(Potrjena učna knjiga.) — Ministerstvo za uk in bogočastje je z razpisom z dne 25. maja t. l., št. 8032 knjigo Alojzija Stroja: „Kratka zgodovina katoliške cerkve“, odobrilo za šolske učne namene ter se sme ista uporabljati na ljudskih, meščanskih, nadaljevalnih, višjih dekliških in na obrtnih nadaljevalnih šolah s slovenskim učnim jezikom.

(Pomorska eskadra v Trstu.) Pretečeni teden je bila v tržaški luki c. kr. eskadra pod poveljstvom kontreadmirala Julija Ripperja. Ta eskadra je sestavljena iz oklopnjač „Habsburg“ (admiralska ladija), „Arpad“, „Babenberg“, „Monarh“, „Wien“ in „Budapest“, iz križarke „Zenta“, iz torpednih ladij „Meteor“, „Satelit“ in „Komet“ ter 12 torpedovk. Eskadra je potem odplula v Gradež in potem v Pulj.

(Romanje v sveto deželo.) ki so je letos prvič priredili Bavarci, se je srečno zvršilo. Odpluli so bili iz Trsta na ladiji „Tirol“ in se vrnilo 15. t. m. Prijateljica, ki se je kot postrežnica bolnikov udeležila tega potovanja, nam poroča, da niso imeli niti na jugu, v Palestini tolike vročine kot v Trstu, posebno večeri so bili hladni in prijetni.

(Pomiloščenje.) Povodom rojstnega dne cesarjevega je bilo pomiloščenih 5 kaznjencev kaznilnice v Gradiški, dva pa one v Kopru.

(Narodni kolek.) Opozarjamo slavno občinstvo, da je družba sv. Cirila in Metoda prevzela v svojo oskrb narodni kolek (štempelj), katerega je v njeno korist zasnovalo slovensko dijaštvo. To se je zgodilo po daljši debati dne 10. t. m. v 152. vodstveni seji v ljubljanskem narodnem domu. Za nadaljno poslovanje se izvoli poseben odsek za narodni kolek, v katerega stopijo tudi nekateri visokošolci. Prepričani smo, da bo narodni kolek družbi izdaten vir dohodkov, ako bo občinstvo pridno s-galo po njem. Priporočamo ga posebno slovenskim trgovcem in za kolekovanje vstopnic k veselicam. Večje množine naj se naročajo pri vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Umor na cesti.) V Trstu je 17. t. m. opoludne na ulici zaklal 43letni zidar Karol Mattioni svojega svaka 45letnega Petra Costantinija. Tudi Mattioni je ranjen. Vzrok tega je že staro medsebojno sovraštvo.

(Za koliko narašča Ljubljana vsako leto?) Kakor svedoči množitev prebivalstva od leta 1895. naprej to je od potresa, narašča Ljubljana na leto povprečno za 1400 ljudi.

(Ponesrečil je) minolo soboto v Hombergu na Porenskem g. J. Čebin iz Zagorja na Štajerskem. V premogovniku je padel nanj velik kamen in mu hudo poškodoval glavo in prsa. Malo je upanja, da okreva.

Ta Čebin je oče naše vrle sotrudnice M. P. Priporoča se ga v molitev.

(Nedeljski počitek pri vojaštvu) Za nedeljo, dne 28. t. m., določeno je streljanje v Bezuljaku pri Rakeku. Približno 600 mož streljalo bo skoro cel dan. In kako lahko bi to preložili na drugi dan. Vsak človek bo lahko priznal, da je vojaški stan težaven in služba naporna. Potem pa mu odpade, kakor smo navedli, še tista troha odmora v nedeljo in praznik. Vsak delavec, obrtnik, trgovec ali uradnik se oddahne te dni, za kaj bi torej ne imelo popolnega počitka vojaštvo? Upamo, da se želja vsega vojaštva po popolnem nedeljskem počitku kmalu izpolni.

(Nove poštne znamke.) Kakor poroča poštni in brzojavni strokovni list, bodo poštne znamke od 1 do 6 vinarjev nekoliko izpremenili. Poštne znamke od 1 do 6 vin. dobe vrednostne številke v belih krogih na vseh štirih oglih. Pri znamkah od 10 do 30 vinarjev ostane vrednostna številka črna na belem polju in sicer v četverkotih. Poštne znamke od 35 do 60 vinarjev bodo imele vrednostne številke bele na polju barve dotične znamke. Poštna znamka za 40 vin bo, da jo bodo lažje razlikovali od 35 vinarske, vijlčasta.

Naše slike.

Pokojni župnik Sebastijan Kneipp je tudi nam Slovencem dobro znan. Z velikimi uspehi je rabil vodo kot zdravilo v vsaki bolezni. Ni dolgo, kar je umrl. Postavili so mu spomenik ki ga kaže naša slika, z napisom „nostra est aqua“, kar pomeni „naša je voda“. V Würshofenu, kjer je Kneipp svoje dni služboval, stoji veliko zdravilišče po po njegovem načinu. Dotično sliko priobčimo v prihodnji številki. Po Kneippovih naukih je tudi „Domači zdravnik“ družbe sv. Mohorja.

Za kratek čas.

Komarji s svetilko. Dve mladi prijateljici Jelica in Anica sti potovali po Primorskem. Zvečer prenočita v neki krčmi. Toda, joj, zlobni komarji, katerih je v vročem poletju navadno dosti, jima godejo vedno okrog useš. Da bi ju ne opikali, pokrijeta se z odejo čez ušesa. Tako pa je postala velka vročina in Anica, ki bi se bila rada ohladila, privzdigne nekoliko odejo. Ravno mimo sti prileteli dve kresnici. Hitro zagrne odejo in vsklikne: „Jelica vse nič ne pomaga, zdaj nas gredo s svetilnico iskat!“

V ječi sta prišla skupaj stara znanca, Mihec in Jakec.

Mihec vpraša Jakca:

Pa kako si ti brate prišel sem?

Radi vročine, odvrne Jakec. Na cesti me je dražil neki sitnež, jaz sem se razpalil ter sem ga namlatil.

Povej pa ti meni, kaj te je dovelo sem?

Jakec: Zima. Ukradel sem zimsko suknjo.

Manjša izguba. Dijak visoke šole je prišel h krojaču, da mu napravi obleko.

„Za koliko mi napravite to obleko?“ vpraša dijak.

„Za 48 K“, odvrne krojač.

„Bi li ne bilo dovolj 40 K?“

Mojster (poznajoč svojega moža):

„Kaj se toliko pogajate? Saj mi tako ne bode nikoli plačali.“

„E ni meni za me“, odvrne dijak, „ampak tu se gre za vas, da vi manje izgubite.“

Pet očenašev. Mati: Zakaj se pa tako jokaš, ljuba moja hčerka?

Minka, (ki je ravnokar vsa objokana prišla od svoje prve spovedi domov): Oh, mama pet očenašev so mi naložili gospod za pokoro, jaz pa znam le enega.

Uganke.

Rešite v ugank priobčenih v 14. številki: 1) Trst, Trst, Trsat. 2) Zeljna glava.

Prvo uganko je prav rešil Simon Ukmar, vpokojeni železniški čuvaj pri Sežani; drugo pa Alcu name v Trstu, Roža in Marjeta Mahnič v Dekanih.

Nove uganke.

I.

Računska uganka. Dva ovčarja Marko in Tomaž se mideta na paši, ter reče Marko Tomažu: „Daj meni jedno tvojih ovc in imel jih bom še enkrat toliko kot ti.“ Tomaž odgovori: „Daj pa ti meni rajši jedno in imel jih bom ravno toliko kot ti.“

Koliko ovc je imel Marko, in koliko Tomaž?

Veselo dolski.

II.

Miče Tičkov stoji na bregu reke in čuva volka, da mu ne raztrže kože. Seboj ima lepo glavo zelja, po kateri se pa kozi cede sline. Mostar (čuvaj mosta) pravi Mičetu: „Miče, ti ne smeš čez most, če ne neseš vsako stvar posebej in le eno na enkrat na drugi breg.“

Miče je v zadregi in tuhta, kako bi nesel volka na drugo stran, ne da bi mu raztrgal kože. Ne ve, kako bi prenesel koz, ne da bi mu snela lepega zelja. Misli si, če nesem na onkraj najprej volka, bo med tem koza snela zelje. Če nesem kozo in potem zelje, bo koza zelje snela, dokler grem po volka, če pa volka pripeljem do koze, jo bo raztrgal, dokler bi šel po zelje.

Miče je ves obupan. Pomagajte mu! Kdor mu bo pomagal, ga objavimo v prihodnji številki „Družinskega Prijatelja“.

Ive.

III.

Če mi prav šest črk sestaviš

Moško je ime, poglej,

Zadnji dve če spred postaviš,

Mesec vroč ti je, oj jej!

Kralj Marica.